

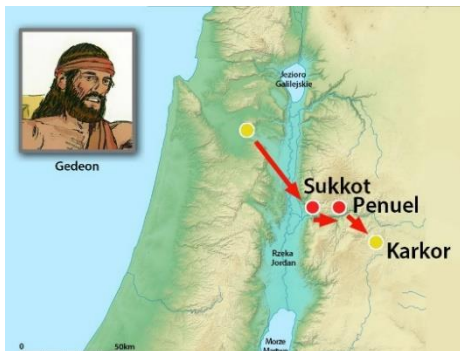
Overdenking over Rechters 7:23-8:35 (miniserie over Gideon - 3/3)

Gideon doet ons uitzien naar de 'Richter van 't heelal'

Bijbel: : **Rechters 8** (bekort) – *Gideon rekent af met Midjan, Sukkot en Penuel; zijn einde*

7 ²³ Toen de Midjanieten op de vlucht sloegen, riep Gideon de mannen uit Naftali, Aser en Manasse terug om hen te achtervolgen. ²⁴⁻²⁵ Ook riep hij de stam Efraïm mee te doen. De mannen van Efraïm doodden **Oreb** en **Zeëb**, de legeraanvoerders van Midjan. Hun hoofden brachten ze naar Gideon. **8** ¹ Daarbij maakten ze Gideon heftige verwijten: 'Waarom betrok u ons er niet bij toen u tegen de Midjanieten ging vechten? Dat is geen manier van doen!' ² Gideon zei: 'U hebt de kroon gezet op ons werk! ³ God heeft Oreb en Zeëb uitgeleverd aan u. Daarbij stelt wat ik deed niets voor?' Toen zakte hun woede.

⁴ Ook Gideon en zijn 300 mannen achtervolgden de Midjanieten. Omdat ze uitgeput waren, ⁵ vroeg hij de burgers van **Sukkot**: 'Ik zit **Zebach** en **Salmunna**, de koningen van



Midjan, achterna. Geef ons wat te eten, want we zijn uitgeput.' ⁶ Maar de leiders zeiden: 'Waarom dan? Hebt u Zebach en Salmunna soms al in handen?' ⁷ 'Nee,' zei Gideon, 'maar wanneer de HEER hen aan mij uitlevert, zullen jullie het weten! Reken maar!' ⁸ Van Sukkot ging hij naar **Penuel**. Daar vroeg hij hetzelfde en kreeg ook hetzelfde antwoord. ⁹ Gideon dreigde hen: 'Als ik weer kom, breek ik jullie toren af.' ¹⁰ Intussen sloegen Zebach en Salmunna hun kamp op in **Karkor**. Hun leger telde

nog maar 15.000 man; 120.000 soldaten waren al gesneuveld. ¹¹⁻¹² Gideon versloeg hen en nam ook Zebach en Salmunna gevangen. ¹³⁻¹⁵ Toen hij bij **Sukkot** kwam, zei hij: 'Jullie lachten mij uit, toen je zei: "Waarom zouden wij uw leger te eten geven? Hebt u Zebach en Salmunna al in handen?" Kijk, hier zijn ze!' ¹⁶ Hij liet hun leiders afranselen. ¹⁷ En bij **Penuel** brak hij de toren af en doodde de inwoners van die stad.

¹⁸ Gideon vroeg aan Zebach en Salmunna: 'Wat waren dat voor mannen die u bij de Tabor hebt gedood?' 'Ze leken wel koningszonen, net als u,' antwoordden ze.

¹⁹ Toen zei Gideon: 'Dat waren mijn volle broers! Zo waar de HEER leeft, als u hen in leven had gelaten, zou ik u nu niet doden.' ²⁰⁻²¹ Toen doodde Gideon hen zelf.

²² De Israëlieten zeiden tegen Gideon: 'U hebt ons bevrijd uit de greep van Midjan. Wees daarom onze heerser.' ²³ Maar Gideon antwoordde: 'Ik zal uw heerser niet zijn, want de HEER is uw heerser. ²⁴ Ik vraag u iets anders: laat ieder mij een ring geven uit de buit op de Midjanieten.' ²⁵⁻²⁶ 'Natuurlijk!' antwoordden ze. Ze gaven hem hun gouden ringen, samen wel 1700 sjekel (18 kilo). ²⁷ Gideon liet er een *efod* (priestergewaad) van maken en gaf dat een plek in Ofra. Daar ging Israël het aanbidden. Dit leidde tot de ondergang van Gideon en zijn familie.

²⁸⁻³⁰ Onder Gideon was er 40 jaar rust. In Ofra kreeg hij 70 zonen, want hij had veel vrouwen. ³² Gideon stierf in gezegende ouderdom. ³³⁻³⁵ Na zijn dood ging Israël opnieuw de Baäls dienen; ze vergaten de HEER, die hen van de vijanden had gered en ze waren ondankbaar naar de familie van Gideon toe, voor het goede dat hij gedaan had.

1^e lied: Houd U niet stil, o God, zwijg niet! – Eigen lied bij Psalm 83 (mel. Ps. 35)

- 1a Houd U niet stil, o God, zwijg niet! / Dat U niet langer lijdzaam ziet,
hoe dat uw vijanden zich roeren, / vol trots en haat op uw volk loeren.
- 2b Doe hen als U met Midjan deed, / ja, met Salmunna, Zebach deed.
Die zeiden: “Wij bezetten nu / het land – de woning, God, van U”.
- 3 Mijn God, maak hen als kaf dat door / de wind verwaait, zonder een spoor.
Zoals de vlammen bos verzengen, / zal hen uw storm verwarring brengen.
Zet hen te kijk, doe hen vergaan, / zodat zij vragen naar uw naam
en weten: HEER, er is maar Eén / de Allerhoogste – U alleen!

Overdenking: Gideon doet ons uitzien naar de ‘Richter van ’t heelal’

Gideon spreekt tot de verbeelding. Bijna alleen ging hij op de Midjanieten af!
Niet door kracht of geweld, maar in vertrouwen op God, met maar 300 man.
Gideon: een gelovige om jaloers op te zijn! Dat is ons beeld na **hoofdstuk 6-7**.

En dan lezen we **hoofdstuk 8**. Eerst word je nog blij van zijn optreden.
Maar later blijkt 't niet allemaal geloof wat er blinkt. Integendeel. Hoe kan dat toch?
Gideon, die begon met het omhakken van de beelden van Baäl en Asjera (hf. 6), laat
in dit hoofdstuk **zowel goede kanten als zwakke kanten** zien. En wat levert 't op?
Als Gideon sterft, gaat Israël opnieuw de Baäl dienen; ze vergeten God. (8:34)

Hoofdstuk 8 begint waar hoofdstuk 7 eindigt: door Gideon en zijn 300 man richt de
HEER **paniek** aan onder de Midjanieten. Ze vluchten en willen de Jordaan oversteken.
Gideon schakelt de mannen uit Naftali, Aser en Manasse nu wel weer in voor de
achtervolging. Deze keer roept hij ook de stam **Efraïm** erbij. Die krijgen twee leger-
aanvoerders te pakken, **Oreb** en **Zeëb**. Hun hoofden brengen ze naar Gideon. Maar
die ontmoeting dreigt uit de hand te lopen. De Efraïmieten voelen zich in hun eer
aangetast. Waarom riep Gideon hen niet eerder? Ooit waren Manasse en Efraïm
twee zoons van Jozef. Opa Jakob zegende toen niet Manasse, de oudste, maar
Efraïm; die zou zelfs machtiger worden. (Genesis 48:12-20) Jaren later had Manasse
méér grondgebied als Efraïm gekregen. En nu heeft die onaanzienlijke Gideon uit
Manasse Israël verlost, zonder hen! Ach, wat zielig! Zo gaat het wel vaker, toch?
Iemand in de familie voelt zich achtergesteld. Dan heb je weinig nodig voor ruzie.

Wat doet Gideon? Zijn antwoord getuigt van wijsheid, zelfbeheersing en geloof.
Hij relativeert zijn eigen aandeel: ‘Wat ik deed is niets vergeleken bij wat jullie
deden! Door ons sloegen ze op de vlucht, maar jullie pakten twee kopstukken!’.
Ook geeft hij God de eer: ‘God heeft Oreb en Zeëb aan jullie uitgeleverd.’ (8:1-3)
Een fraai stukje conflicthantering van Gideon! Positief! Wat kun je blij zijn met
zo’n bemiddelaar. Wat kun je zo iemand missen, als je de ander niet kunt bereiken.

Maar dan volgt er een stuk waarin Gideon ons weer zwaar tegenvalt. (8:4-9)

Alsof zijn eigen eer en gekwetstheid ineens een rol spelen, zoals eerder bij Efraïm. Als Gideon tijdens de klopjacht op de Midjanieten bij de steden Sukkot en Penuel eten voor zijn mannen vraagt, krijgt hij nul op zijn rekest. Beide steden lagen op de route, waar de Midjanieten vaker langs kwamen. Wie weet – dachten ze – komen die Midjanieten later weer terug en nemen ze dan wraak. Angst dus en misschien ook wel kleingeloof: zal God ons écht door die 300 mannen redden?

Gideon bedreigt ze, trekt verder en weet óók twee kopstukken te pakken: **Zebach** en **Salmunna**, koningen van Midjan! [zie Psalm 83] **Gideon doodt hen uit wraak**, omdat zij zijn broers gedood hebben. Hij misbruikt daarbij ook Gods naam (8:10-21).

Maar wat vooral opvalt is zijn **wraakzucht naar de zustersteden Sukkot en Penuel. (8:13-17)** Het mag kleingeloof of ongeloof zijn geweest van die steden, wat Gideon deed was wel buitenproportioneel! 77 leiders van Sukkot laat hij afranselen en bij Penuël gaat hij ver over de schreef: hij behandelde dit stad alsof ‘t heidenen waren. Die mocht je (Deuteronomium 13:14) doden, maar alleen na goed onderzoek. Wat komt er bij Gideon veel “vlees en wereld” bij...

Ook als je ziet hoe het verder met Gideon gaat. (8:22-31)

Als er rust is gekomen, willen de Israëlieten hem wel als heerser hebben.

Gideon bedankt voor de eer en verwijst naar God ‘*De HEER is uw heerser.*’ (8:23).



Positief, zeker. Maar... was ‘t daar maar bij gebleven.

Want hij wil er toch wat aan overhouden. **Dan geven ze hem uit de buit van de Midjanieten 18 kilo gouden sieraden. (8:24)**

Gideon maakt er een *efod* van: een priesterjas met mooi ingelegde edelstenen in een gouden rand. Het is eigenzinnige godsdienst van Gideon, waarbij het volk dit bijgelovig komt vereren. Het leidt uiteindelijk naar de ondergang van Gideon en zijn familie, staat er veelzeggend bij. (8:27)

Dankzij Gideon is er 40 jaar rust en sterft hij op gezegende ouderdom. (8:28,32)

Bij Gideon en het volk lijkt geloof soms meer van de buitenkant dan de binnenkant. Vrome woorden, een levensstijl die misschien beter kon. Soms liepen ze weg voor consequenties van het geloof. Toch geeft God aan Gideon ook een plek in de lijst van geloofshelden in **Hebreeën 11**. Gods genade is groter dan onze genade zou zijn.

Misschien herkennen we iets van Gideon bij onszelf. Dat dubbele: soms enthousiast en vol vertrouwen op God; dan zijn er goede dingen. Soms zijn we gevoelig voor eer, wraak, eer of beloning; dan blijven goede daden uit of komen er slechte dingen. Ons leven was en is vaak een mix van goede en zwakke kanten. Het doet ons met Gideon, de tijdelijke en **onvolkomen** rechter, uitzien naar Jezus Christus, de blijvende, volmaakte én genadige Rechter en Redder van zondaars, van heiligen en twijfelaars (vgl. Opwekking 798). Goddank: ‘*Nog eens zal Hij verschijnen als **Richter van ‘t heelal**, die dan het hoofd der zijnen – ook ons – voor eeuwig kronen zal*’.

Amen

2^e lied: 'k Lag machteloos gebonden - Gezang 78: 2,3 (GKB) en 117: 7 (LvdK)

- 2 **'k Lag machteloos gebonden, / Gij komt en maakt mij vrij;
ik was bevlekt met zonden, / Gij komt en reinigt mij.
Het leven was mij sterven, / tot Gij mij op deed staan;
Gij doet mij schatten erven, / die nimmermeer vergaan.**
- 3 **Wat deed uit 's hemels zalen, / o Heer der heerlijkheên,
op aard' U nederdalen? / Uw grote liefd' alleen!
Uw eindeloos erbarmen / met onze grote nood,
dat als met zegnend' armen / en reddend ons omsloot.**
- 7 **Nog eens zal Hij verschijnen,
als Richter van 't heelal,
die dan het hoofd der zijnen
voor eeuwig kronen zal.**
- Nog is die dag verborgen, / wacht hem gelovig af,
terwijl de grote morgen / reeds schemert boven 't graf.**

Net zo zeker is het dat Christus, die eenmaal is geofferd om de zonden van velen te dragen, voor een tweede maal zal verschijnen, niet om opnieuw de zonde op zich te nemen, maar om te redden wie Hem verwachten.

Hebreeën 9:28

Gebed (* ontleend aan Opwekking 798)

Here God, dank U voor uw genade en trouw. Daar moesten Gideon en uw volk Israël het van hebben in hun tijd waarin ieder deed wat kwaad was in uw ogen. Dank U voor Gideon en andere rechters (rechtzetters) in de Bijbel: Debora, Jefta, Simson en latere koningen. We zijn 't meest blij met uw Zoon, Jezus Christus. Hij is onze Heerser (vgl. **8:23**), beter en rechtvaardiger dan Gideon, David, Hizkia; beter ook dan staatshoofden in onze tijd.

Heer, we danken U voor uw genade en trouw ook nu. Vandaag doen veel mensen ook wat ze zelf maar willen. Met wat U wilt houden ze amper rekening. Vaak schoten of schieten wijzelf tekort. Wees goed voor ons en geef geloof, bekering en zekerheid, ook aan ons. Sterk ons in wat ons kwelt aan ziekte en zorg, wat ons bezighoudt uit heden en verleden.

- * ‘Wij zijn uw volk, als vreemdelingen hier met elkaar een leven lang te gast.
Er ligt een hemels vaderland voor ons klaar. Help ons volhouden. U laat niet los!
Laat het een zegetocht zijn van heiligen en twijfelaars bij elkaar. Maar kijk,
wij lopen nog! Wij lopen achterna wat U heeft beloofd. Wij zijn omringd door
zoveel helden die ons voor zijn gegaan. Daarom geven wij niet op: het zijn de
schouders waarop wij mogen staan. Help ons volhouden, tot U komt.
Wees voor ons, naast en om ons heen! U laat ons nooit alleen!’

Amen

Deze miniserie is gebaseerd op een eerder gehouden prekenserie over Rechters 6-8.

Deze keer begint de overdenking niet met een lied, maar volgt er ná het Bijbelgedeelte een eigen berijming van Psalm 83 (op de bekendere melodie van Psalm 35), waarin Asaf verwijst naar Rechters 8.